

**UCHWAŁA NR XXXIII/144/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAŁOMICACH**

z dnia 20 stycznia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu wspierania rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2016r. poz. 446, poz. 1579), w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j Dz. U. z 2016r, poz. 1583, poz. 1860) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program wspierania rodziny na lata 2017-2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrz Małomic

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 20 stycznia 2017r., z mocą od dnia 01.01.2017r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Józef Chuchra

UZASADNIENIE

Obowiązek uchwalenia 3 - letniego programu dotyczącego wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 575 ze zmianami) Przywołany przepis mówi, że opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy. Program winien być przyjęty przez Radę Miejską w formie uchwały.

Mając na uwadze powyższe podjęcie powyższej uchwały jest zasadne.

I. WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzice czy też opiekunowie są wzorem dla dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służb zdrowia, policji, kuratorów sądowych i innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowanie działań na rzecz rodziny w oparciu na sprecyzowany plan z rodziną. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty. Aktualnie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Małomicach zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny, dla których OPS pozyskał dofinansowanie do kosztów zatrudnienia w ramach resortowego programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

II. UZASADNIENIE

WPROWADZENIA

PROGRAMU

Zgodnie z artykułem 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U. z 2016 roku poz.332 z późn.zm.) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle zadań ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i ma być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji. Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w gminie Małomice na lata 2017 – 2019. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Podstawa prawna:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j Dz.U. z 2016 r. poz. 575, z późn. zm.),
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j Dz. U. z 2015 r. , poz. 1390.),

d) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),

e) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.).

III. ANALIZA

ZASOBÓW:

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodzin jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej oraz analiza sytuacji społecznej Małomic zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Głównym powodem udzielania pomocy rodzinom przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest bezrobocie, ubóstwo i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Miasto i gmina obejmuje miasto Małomice z 3527 mieszkańcami i wieś sołeckie: Bobrzany, Chichy, Janowiec, Lubiechów, Śliwnik i Żeliszaw z 1805 mieszkańcami. Na koniec 2015 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach korzystało 409 rodzin, z czego 120 stanowią rodziny z dziećmi.

Struktura mieszkańców gminy przedstawia tabela 1

L.p.	Wyszczególnienie			
		2014	2015	XI.2016
1	Kobiety	2299	2284	2261
2	Mężczyźni	2173	2151	2143
3	Dzieci do 18 roku życia	964	942	928
ŁĄCZNIE		5436	5377	5332

Źródła: Urząd Stanu Cywilnego Małomice

Liczba urodzeń dzieci przedstawia tabela 2

L.p.	Wyszczególnienie			
		2014	2015	XI. 2016
1	Dziewczynki	27	25	19
2	Chłopcy	29	26	25
ŁĄCZNIE		56	51	44

Źródła: Urząd Stanu Cywilnego Małomice

Główne przyczyny udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach przedstawia tabela 3

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy OPS w Małomicach		
	2013	2014	2015
Ubóstwo	284	261	224
Bezrobocie	304	301	240
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	16	33
w tym: wielodzietność	8	7	12
Niepełnosprawność	98	87	117
Długotrwała lub ciężka choroba	97	80	131
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstw domowego	93	81	63
w tym: rodziny niepełne	69	58	46
Alkoholizm	87	62	18

Źródła: dane OPS Małomice

Powyższa tabela przedstawia ilość rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i poszczególne powody ich przyznawania w latach 2013-2015. W gminie Małomice głównym przyczyną udzielania pomocy jest bezrobocie, które dotyka największą część społeczeństwa. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu rodzin obniża się z czym wiąże się m.in. fakt korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotknięte, lecz także całej jego rodziny. Obok bezrobocia trudności życiowe są generowane przez ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwałą chorobę, które to powodują nierzadko ograniczenie możliwości wypełniania ról społecznych, a nawet rodzinnych. Znacząca część klientów OPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Z powyższych danych wynika, iż oprócz ubóstwa i bezrobocia dominującym problemem rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w ciągu ostatnich trzech lat były : niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, długotrwała lub ciężka choroba i alkoholizm. Należy również zauważyć, iż zmalała liczba urodzeń dzieci w ciągu ostatnich trzech lat (tabela 2) . Większość tych problemów społecznych w coraz większym stopniu wpływa negatywnie na sytuację mieszkańców gminy Małomice.

IV. PODMIOTY REALIZUJĄCE I WSPÓLUCZESTNICZĄCE W REALIZACJI PROGRAMU:

Założenia Programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty w szczególności realizujące zadania na rzecz rodziny. Przy realizacji Programu współpracować winny:

1. Podmioty publiczne:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach,
- Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich w Żaganiu,
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej w Żaganiu,
- Placówki Oświatowe znajdujące się na terenie gminy Małomice,
- Komenda Powiatowa Policji w Żaganiu,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Żaganiu,
- Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Małomicach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu,
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Małomicach,
- Małomicki Ośrodek Kultury.

2. Podmioty niepubliczne:

- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kościoły i związki wyznaniowe.

V. ANALIZA SWOT DLA GMINY MAŁOMICE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Małomice,	- wysoki poziom bezrobocia
- doświadczenie ,wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny,	- trudna sytuacja finansowa rodzin,
- profesjonalna praca służb pomocy społecznej,	- niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych
- bieżąca diagnoza potrzeb rodziny znajdująca odzwierciedlenie w wywiadach środowiskowych,	- ograniczone środki finansowe na realizację działań statutowych,
- zwiększenie form aktywizacji osób bezrobotnych	- uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i brak współpracy rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.

<p>poprzez funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej w Małomicach,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów alkoholowych przy Urzędzie Miasta, - działalność grupy AA „Grupa Szansa”, - działalność punktu informacyjno - konsultacyjnego przy OPS. 	
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny i wspierania pieczy zastępczej, - powołanie Stowarzyszenia na rzecz dzieci i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych, - wzrost świadomości jaką wartość niesie ze sobą rodzina, - wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - zatrudnienie asystentów rodziny, -ustawiczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników współpracujących z rodzinami. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wypalenie zawodowe pracowników OPS, - stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne, - zatracanie rodzinnych wartości, - brak świadomości wartości rodziny, - brak wystarczających środków finansowych, - wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych, - wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej , - wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, - trudności w zatrudnieniu zgodnych z uzyskanymi kwalifikacjami, - brak chęci współpracy z instytucjami, - spadek liczby mieszkańców.

VI. CELE PROGRAMU:

Cel główny:

Stworzenie prawidłowych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodzinnym oraz wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w gminie Małomice.

Cele szczegółowe:

1. *Tworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin.*
2. *Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie zasobów tkwiących w rodzinach.*

Zadania:

- pozostawanie dziecka w rodzinie naturalnej,
- powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej,

- wsparcie rodzin dysfunkcyjnych w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi z problemem nieporadności,
- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie z dziećmi,
- praca z rodziną mającą na celu zapobieganie występowaniu sytuacji kryzysowych.

VII. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA POSZCZEGÓLNYCH CELÓW PROGRAMU:

liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej,

liczba dzieci korzystających ze wsparcia w formie posiłków w ramach wieloletniego programu wspierania finansowania gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,

liczba rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi objętymi pomocą,

liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,

liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,

liczba rodzin doświadczających przemocy domowej,

kwota wydatkowana na koszty utrzymania dzieci w systemie pieczy zastępczej,

kwota wydatkowana na realizację programów skierowanych do rodzin.

Przewidywane efekty:

- zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką pieczy zastępczej,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do rodziny,
- zmiana postaw społecznych,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- wzrost poczucia sprawczości członków rodzin,
- ograniczenie patologii społecznej,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- polepszenie współpracy między instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w realizację

Programu Wspierania Rodziny, podniesienie świadomości i kompetencji rodziców, ukierunkowanie na wychowanie dzieci w rodzinach naturalnych.

VIII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania będą realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem tj. w latach 2017-2019.

IX. ODBIORCY / **ADRESACI** **PROGRAMU:**
Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczej i wychowawczej oraz rodziny, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

X. ŹRÓDŁA **FINANSOWANIA** **PROGRAMU:**
Źródłami finansowania programu są:

- środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy,
- dotacje z budżetu państwa,
- inne źródła np. środki pozabudżetowe.

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Małomice na lata 2017-2019 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach. Monitorowanie i ewaluacja programu będzie polegała na gromadzeniu i analizie danych pozyskiwanych przez OPS oraz poprzez przedkładanie przez Burmistrz Małomic sprawozdań rocznych z realizacji programu. Będą one pomocne w planowaniu zadań dla poszczególnych instytucji realizujących Program. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane efekty i w jakim stopniu wpłynęły na realizację celów Programu.

UZASADNIENIE

Obowiązek uchwalenia 3 - letniego programu dotyczącego wpierania rodziny wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 575 ze zmianami) Przywołany przepis mówi, że opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych progarmów wpierania rodziny należy do zadań własnych gminy. Program winien byc przyjęty przez Radę Miejską w formie uchwały.

Mając na uwadze powyższe podjęcie powyższej uchwały jest zasadne.

